

Na břehu řeky Svratky

*Na břehu řeky Svratky kvete rozrazil,
na břehu řeky Svratky roste nízká tráva,
rád chodil jsem tam denně, koupal se a snil,
na břehu řeky Svratky kvete rozrazil
a voda je tu těžká, chladná, kalná, tmavá.*

*I za slunného léta je zde zvláštní stín
jak v starém obraze, jenž u nás doma visí,
proč cítil jsem tu vonět kopr, česnek, kmín,
i za slunného léta je zde zvláštní stín
jak v jedné zahradě, kam chodíval jsem kdysi.*

*Jsou možná hezcí řeky, mají větší třpyt
než tento teskný břeh, než temná řeka Svratka,
a přece musil jsem tu každoročně žít,
jsou možná hezcí řeky, mají větší třpyt,
však nechodila k jejich břehům moje matka.*

*Jsou možná země, kde je voda modravá
a nebe modravé a hory modravější,
a před mou zemí navždy bude Morava,
jsou možná země, kde je voda modravá,
a přec mi nejsou drahé jak země zdejší.*

*Jsou možná mnohem nádhernější hřbitovy,
je Vyšehrad, ten zlatý klenot v srdci Prahy –
a přec mě nejvíc dojíká ten žulový,
jsou možná mnohem nádhernější hřbitovy,
a přec ten nad Brnem je nade vše mi drahý.*

*Na břehu řeky Svratky kvete rozrazil
a v létě tyčí se tu kukuřičná zrna.
Ó kéž bych, matko, s tebou dodneška tu žil,
na břehu řeky Svratky kvete rozrazil,
kéž žil bych s tebou, matko, dodnes ve zdech Brna.*

*Jsou možná hezcí řeky, mají větší třpyt
než tento teskný břeh, než temná řeka Svratka,
a přec bych chtěl tu matko, s tebou věčně žít,
jsou možná hezcí řeky, mají větší třpyt,
však ty jsi moje vlast, má vlast, má věčná matka.*

Vítězslav Nezval

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení č. 12 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 9. 3. 2016

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů. Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

Zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu Mgr. Zdeňka Smrčka, p. Zezulovou,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva městyse,
- bere na vědomí zápis z jednání Rady městyse č. 23–28,
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 12/2015,
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 1/2016,
- schvaluje záměr prodeje části pozemku p. č. 4635 k. ú. Budišov,
- schvaluje znění Smlouvy o zřízení věcného břemene č. JI-014330035579/001 s E.ON

Distribuce, a. s. a pověřuje starostu jejím podpisem,

- schvaluje záměr prodeje pozemku p. č. st.689 a p. č. 4434/12 v k. ú. Budišov,
- schvaluje výměnu oken v budově Mateřské školy Budišov s dotací 110 tis. Kč a vlastními prostředky,
- schvaluje nákup auta pro SDH Budišov s dotací 642 tis. Kč a vlastními prostředky 128 tis. Kč,
- bere na vědomí záměr:
 - oprava kapličky v Mihoukovicích,
 - vybudování chodníků – od Nárámče po křižovatku u Zalabových, z Mihoukovic po lihovar a směrem k zemědělskému družstvu,
 - vybudovat a opravit dětská hřiště,
 - uložení kabelů veřejného osvětlení do země v 80 % obce,
- schvaluje záměr firmy E.ON v roce 2017 až 2018 uložit nadzemní vedení NN do země dle přiložené mapky a schvaluje záměr městyse vybudování nového veřejného osvětlení a místního rozhlasu v návaznosti a záměru E.ON,
- schvaluje členy správní rady společnosti Bono Publico, o. p. s. RNDr. Zdeňka Macháta, Ing. Radka Klinera, p. Pavla Tesaře,
- schvaluje členy dozorčí rady společnosti Bono Publico, o. p. s. Josefa Ondráčka, p. Helenu Zezulovou,
- schvaluje vybudování veřejného osvětlení s doplněním amplionů pro místní rozhlas, v ulici pod školou (dle projektu), realizace 4/2016–5/2016.

Petr Piňos, starosta, Josef Ondráček, místostarosta

K investičním záměrům zastupitelstva v předešlém usnesení

Výměna oken v budově mateřské školy

V rámci stavby zateplení základní školy došlo i k výměně oken. Taková výměna čeká i celou budovu mateřské školy, některá okna dostatečně netěsní a u jiných jsou problémy s otevíráním. S pomocí dotace a prostředků z rozpočtu městyse dojde i k těmto opravám.

Oprava kapličky v Mihoukovicích

Stav kapličky není dobrý, strop se propadá a ani další vnitřní vybavení není v pořádku. Stavba patří městyši Budišov – a ten získal dotaci ze Státního zemědělského intervenčního fondu na celkovou rekonstrukci kapličky.

Vybudování chodníků

Potřeba bezpečné a pohodlné pěší komunikace je v Budišově již dlouhodobě zřejmá. Všechny potřebné chodníky se určitě nepodaří najednou vybudovat. Zastupitelstvo rozhodlo o tom, že hlavní prioritou v rámci bezpečnosti a frekventovanosti mají chodníky od vjezdu do obce od Náramče ke křižovatce s cestou k Výhonům a od lihovaru k Mihoukovicím. Jako další přijdou na řadu chodníky od křižovatky u bývalé pošty až k zemědělskému družstvu. Chodníky se budou budovat z vlastních prostředků městyse, pokud však bude možné získat jakékoliv dotace na tyto záměry, městys jich jistě využije, aby se urychlilo budování velmi potřebných staveb. V souvislosti s plánovanou rekonstrukcí silnice II. třídy Krajem Vysočina bude nutné vyřešit umístění obrubníků podél této silnice

Vybudování a oprava dětských hřišť

Oprávněné požadavky občanů na obnovu dětských hřišť bude zcela jistě nutné splnit. S pomocí dotace od Nadace ČEZ se začne u mateřské školy, kde bude dětské hřiště sloužit společně pro školku i ostatní občany. Plánuje se zde i umístění zabezpečovacích zařízení, která přirozeně není vhodné blíže specifikovat. Stavba by měla skončit ještě do konce srpna. Jako další rekonstrukce dětského hřiště přijde na řadu to u základní školy, na jehož obnovu se také zástupci obce snaží získat dotace.

Uložení kabelů veřejného osvětlení do země

V usnesení č. 12 zastupitelstvo schválilo záměr firmy E.ON v příštích letech uložit do země vedení nízkého napětí v části městyse. To nyní vede po sloupech, které budou přirozeně odstraněny. Městys měl na těchto sloupech svítidla veřejného osvětlení a reproduktory místního rozhlasu. Ty bude potřeba umístit na nové sloupy a kabely položit do země společně s kabely NN. Ve stejném usnesení ostatně zastupitelstvo schválilo podobnou stavbu v ulici pod školou, které je již v provozu, jak se můžeme přesvědčit v následujícím sdělení zastupitelstva.

Nové osvětlení

V místech pod základní školou vznikaly problémy s dodávkami elektrického proudu i s veřejným osvětlením. E.ON se rozhodl k výměně rozvodu vedení nízkého napětí v této lokalitě a připravil změnu z dosavadního vedení po sloupech na uložení kabelů pod povrch terénu. To se dalo přivítat, zvláště když tento problém řešili dodavatelé energie ve své režii.

Městysi však nastal také problém, který již obec musela vyřešit zase ve své režii. Na sloupech, které se E.ON rozhodl odstranit, bylo umístěno i veřejné osvětlení ulice pod školou. To již dodavatel energie neřešil, museli to tedy zástupci městyse zajistit sami, takže v lokalitě vzniklo 11 nových sloupů veřejného osvětlení. Zároveň zde budou tři reproduktory místního rozhlasu. Kabely bylo možné uložit do výkopu společně

s rozvodem vedení NN, všechny náklady na vybudování nového osvětlení a rozhlasu, které včetně projektu a všech prací se stavbou spojených dosáhly cca 300 tisíc Kč, jsou plně hrazeny z rozpočtu městyse, neboť dotaci na tuto stavbu nebylo možné získat. Z toho cena vlastního osvětlení od firmy Smart Lumen ze Žďáru nad Sázavou činila cca 180 tisíc Kč.

Stavbě se nevyhnuly problémy s dodávkou sloupů, které dodavatel tvrdošijně dodával jiné, než si zástupci městyse objednali, ale zvýšeným úsilím zástupců městyse nakonec vše dobře dopadlo, jak se můžete přesvědčit při porovnání stavů před a po, které zdokumentoval Stanislav Bačák.

ZPRÁVY

Úložiště jaderného odpadu – NE, děkujeme!

V sobotu 23. dubna se asi dvě stovky těch, kterým není osud krajiny mezi Budišovem, Náramčí, Rudíkovem a Hodovem lhostejný, vydali na hvězdicový pochod, ať už pěšky, nebo na kole, či autem. Jejich cílem byla mírná vyvýšenina mezi Hodovem a Náramčí. Odměnou všem, kteří přišli, byl krásný výhled od Rudíkova přes Hodov až směrem k Velké Bíteši.

Případným vybudováním úložiště jaderného odpadu by došlo k nevratné změně krajiny. Možné narušení pramenů spodních vod je, v dnešní době ubývajících srážek a celosvětového problému s pitnou vodou, více než alarmující. Stavba úložiště prakticky vedle obce (ve světě se hledají lokality několik set kilometrů od obydlí) a další a další

problémy nemohou nikoho nechat v klidu. Nemohou obstát argumenty, že je to ještě daleko, že se toho nedožijeme, že je nám to fuk, jelikož to nemůžeme ovlivnit.

Přátelské setkání mělo jediný cíl, chránit okolní krajinu, ve které jsme vlastně všichni nájemníci, kteří ji převzali od minulých generací a stejně tak bychom ji měli předat generacím dalším.

Karel Pavlíček

Čarodějnice 2016

Čarodějnice v letošním roce opět našly cestu Pod Hrázku. U bývalé pošty se shlukly a poté buď pěšky, nebo na kole, některé dokonce i autem, úspěšně přistály na parketu mezi spoustou již netrpělivých diváků.

A stejně jako v předchozích letech následovalo krátké vystoupení jednotlivých uchazeček o titul miss. Během svého představení měly přesvědčit odbornou porotu, ale i diváky, že právě ony jsou těmi nejžhavějšími kandidátkami.

Konečným sečtením hlasů poroty a diváků vystoupaly za potlesku tři nejúspěšnější na stupně nejvyšší.

Ostatní čarodějnice, na které stupně vítězů nezbyly, z toho smutně rozhodně nebyly, jelikož pro ně a vlastně i pro diváky bylo nejdůležitější, že se po roce opět setkaly, opět

byl pro všechny nachystán čarodějnický guláš, opět si děti mohly nad ohněm opékat špekáčky a opět se všichni dobře pobavili.

Za rok na shledanou.

Karel Pavlíček

Letošní druhý květnový víkend (14. 5.) přinesl nestálé počasí. Ale na cyklistiku mezi Náměštěm, Budišovem a Koněšínem nakonec nepršelo. No, jen ten vítr... Přesto byla účast cyklistů hojná, Budišov tentokrát triumfoval se 46 účastníky, Náměšť nad Oslavou (37) a Koněšín (34) doplnily celkový počet na 117 cykloturistů. Vzhledem k počasí a konkurenčním akcím opravdu skvělý výsledek.

Ladislav Dokulil

Studnice sv. Floriána

Den před slavností Seslání Ducha sv. 14. května 2016 se ve Studnicích konala velká slavnost. Místní kaplička a vlastně celá obec se dočkaly zasvěcení sv. Floriánovi, patronu hasičů.

Nejdříve studničtí hasiči oslavili 90. výročí založení organizace s udílením ocenění zasloužilým členům. Po průvodu od hasičské zbrojnice na hráz rybníka zde proběhla slavná mše sv., kterou sloužil Mons. ThLic. Václav Slouk, farář u kostela sv. Jakuba v Brně, děkan brněnský a kanovník Královské stoliční kapituly svatého Petra a Pavla v Brně, spolu s velkomeziříčským (a tedy i naším) děkanem P. Pavlem Šenkyříkem a budišovským (a tedy i studnickým) administrátorem P. Jiřím Polachem. Proběhlo také žehnání praporu hasičů, kapličky i sochy sv. Floriána.

Po mši sv. promluvili starosta Studnic Ing. Libor Hort a budišovský starosta, radní Kraje Vysočina Petr Piňos.

Studnickým se slavnost velmi vydařila (až na ten vítr, který tvrdošjně kácel prapor hasičů).

Ladislav Dokulil

Zaplněná hráz studnického rybníka

Starosta Studnic měl hodně důvodů ke spokojenosti

Socha a kaple sv. Floriána

Memoriál Karla Nováčka

Soutěž mladších a starších dětí v požárním útoku

Výsledky soutěže:

Mladší děti: 1. Míhoukovice, 2. Hodov, 3. Krahulov, 4. Nárameč 5. Mohelno B,
6. Kožichovice B, 7. Mohelno A, 8. Kožichovice A

Starší děti: 1. Studnice, 2. Hodov, 3. Nárameč, 4. Mohelno

foto Karel Pavlíček

Ministr a úložiště

V souvislosti s postojí starostů obcí lokality Horka k úložišti jaderného odpadu navštívil 13. června 2016 tuto lokalitu ministr životního prostředí Richard Brabec. Jeho ministerstvo schvalovalo průzkumné práce, o kterých se teď hodně mluví. Ministr zavítal mj. i do Budišova, kde jej přivítal starosta Petr Piňos, a Hodova. Deník Třebíčsko informoval o jeho návštěvě a zjištěních pana ministra články s titulky „Starostové z Horky se vyjádřili proti úložišti“ a „Ministr Richard Brabec: Odpor regionu Horka je výrazný“.

Zleva starostka Náramče Ing. Ludmila Jelínková, starosta Budišova Petr Piňos, Jana Nožičková a ministr Richard Brabec

V našem zpravodaji se již touto problematikou popsalo již mnoho stran. Citujeme tedy jen několik vět. Redaktor Kamil Černý zde uvádí mj.: „*Vnímám jasný nesouhlas z tohoto regionu. U šesti obcí je podložen skutečnými referendy, u dalších tří nesouhlasem starostů,*“ upozornil ministr... *Jednání starostů s ministrem Brabcem se zúčastnila i zástupkyně spolku Zdravý domov Vysočina Jana Nožičková. „Jsem spokojena, že všichni starostové drží pohromadě a vyjadřují se jasně proti úložišti, které by bylo nezvratným zásahem do naší krajiny,*“ řekla.

V rozhovoru s panem redaktorem v Hodově ministr uvedl: *Do lokality jedeme vždy s nějakou předběžnou informací. Ta nebyla o této lokalitě jednoznačná, vypadalo to, že proti je 60 nebo 65 procent obyvatel, pro 40 nebo 35. Co jsme dnes od starostů slyšeli, tak z toho vyplynulo, že pro není nikdo. Vnímám to tak, že odpor regionu je poměrně výrazný, a pro státní orgány by to měl být signál.*

Ministr rovněž přislíbil, že odpor z Horky bude šířit dál a informovat o lokalitách, kde nesouhlas obyvatel není tak rozhodný.

foto Kamil Černý – Třebíčský deník

Pohostinný kraj Podhorácka (jak vidno z místních názvů obcí)

Vůbec nejsme nerudní (pod)horalé z kraje Horácka a Podhorácka. Máme zde kde nalévat (Výčapy), pohostíme každého (Častohostice, Hostim) a neustále hodujeme (Hodov). Vehementně oslavujeme (Oslava, Oslavička, Oslavice, Slavice, Slavičky), včetně svátků (Svatoslav). Jen si musíme dát pozor, abychom se nevykoupani v obleku (Rouchovany), což by ovšem bylo dost nehezké (Krasonice).

Takže níže (Nížkov) Vás zveme na oslavy a pohoštění v okolí budišovského zámku.

To je všechno (Vícenice).

Ladislav Dokulil

POZVÁNKA

Městys Budišov zve všechny, **zejména děti**
NA POSLEDNÍ PRÁZDNINOVÝ VÍKEND
DO ZÁMKU, ZÁMECKÉHO NÁDVOŘÍ A PARKU
na rozloučení s prázdninami

Časový program městys vyhlásí v místním rozhlasu
a uvede na pozvánkách, plakátech a internetových stránkách Budišova

Květiny po bouřce

*Tak spřízněné v tom a všechny k témuž odsouzeny,
schýleny stojí tu, ve větru, a celé zmáčené,
osleplé deštěm a ustrašené ještě a sklíčené,
a ty křehké zlomené jsou a leží poničeny.*

*A třebaže ubité a skleslé, zvedají své stvoly
zvolna ke světlu, jež tolik milují,
a spřízněné jsou i v tom, že úsměv přece volí:
nepřítel nezničil nás, tu jsme, jím zvěstují.*

*A pohled na ně je mi připomínkou chvíl,
kdy ubitý, neznámou touhou žítí jat,
z noci a bídy, vděčný, jsem se obrátil
zpět k dobrému světlu, které mám tak rád.*

Hermann Hesse

Z HISTORIE

Tank v kostele

Zní to neuvěřitelně, ale tank v poutním kostele Nanebevzetí P. Marie v Chlumu u Třeboně opravdu je. Jak se tam dostal? Při odpovědi na tuto otázku nám pomůže pohled do historie kostela.

Kostel byl vystavěn na vyvýšeném kopci městečka v letech 1737–1745 majitelem chlumeckého panství hrabětem Františkem z Fünfkirchenu, který jej postavil z vděčnosti Panně Marii za záchranu života.

Roku 1804 byl kostel rozšířen a barokně vyzdoben nástrojnými freskami.

Od roku 1861 náleželo panství rodu Habsburků. Jeho příslušníci chodili do chlumeckého kostela a v arcivévodské oratoři sedával i následník trůnu arcivévoda František Ferdinand d'Este. Ten se zde naposledy setkal s krajany před odjezdem do Sarajeva, kde byl v předvečer I. světové války i se svoji manželkou Žofií, rozenou Chotkovou, zavražděn.

Mezi barokními freskami je jedna podstatně mladšího data a ta se může tankem z názvu článku „pochlubit“. Na fresce je vyobrazen, podle pamětníků, zástup autentických lidí v čele s P. Janem Kubiskou (působil zde v letech 1901–1948). Přibližně si její historii z pera Vladimíra Kose:

Městečku hrozilo ve dnech 9–10. května 1945, že bude zničeno ustupující německou armádou, která se zde dostala do obklíčení při své snaze dostat se někam k Českému Krumlovu do amerického zajetí. Pokud by se jim nepodařilo probít se z obklíčení, tak se chtěli Němci na kopci kolem kostela opevnit a bojovat do posledního dechu.

Děkan Jan Kubiska

*Od začátku roku 1945 zde byly v kostele prováděny rekonstrukce starých maleb, ty zde prováděl akademický malíř Adolf Jelínek (rodák ze Strmilova *25. 4. 1890, †2. 9. 1957 Praha) s pomocníkem panem Husičkou. Rekonstrukci financoval, nebo určitě přispěl, protektorátní prezident Emil Hácha, rodák z Trhových Svinů.*

Hned po osvobození občané Jelínka požádali, aby jednu fresku přidal, jako poděkování Panně Marii, a také mu ji ze sebraných peněz zvlášť zaplatili. Proto freska nese datum květen 1945. Zajímavý je podpis. Jelínek se nepodepsal Adolf (asi to nebylo v té době populární jméno), ale použil iniciály J. V. Moje teorie je, že se jedná o (tehdy populární) Josif Vissarionovič. Ale to je jen moje teorie, to mi nikdo nepotvrdil. Malby v sakrálních objektech od Jelínka můžeme najít také v nedaleké Majdaleně (tehdy Svátá Máří Magdaléna), potom v poutním kostele v Římově a také na hřbitovní kapli v Albrechticích nad Vltavou. Jak se zdá, tak se Jelínek po celou dobu okupace tímhle živil.

Kostel Nanebevzetí P. Marie tvoří dominantu Chlumu u Třeboně. A není to jenom kostel, nebo křížová cesta, která patří k areálu kostela, ale i nádherná krajina se spoustou rozlehlých rybníků. Pokud se při letním putování ocitnete v Třeboni, nebo Jindřichově Hradci, nezapomeňte odbočit do Chlumu u Třeboně, je to odtud nedaleko.

Použité materiály:

Vladimír Kos, Třeboň – text + digitální archiv fotografií

Encyklopedie Wikipedie

Karel Pavlíček

Knižní tip

Johanna Haugwitz – El Kalak (ed.)

Panství Náměšť v proměnách času

Obraz v zrcadle evropských dějin

Vydal Národní památkový ústav 2013

Cena: cca 500 Kč

*Let ptáků tiše zní,
ta zádumčivost nad očima tvýma.
Tvůj úzký úsměv zní.*

Georg Trakl

Z KULTURY

Limonádový Joe v Budišově

Objevil se v sobotu 2. dubna 2016 při premiéře budišovských ochotníků. Tištěný program obsahoval upozornění, že to bude jiné, než známe z televize. Jistě, my dříve narození pamatujeme ještě divadelní představení Jiřího Brdečky, které Československá televize kdysi uváděla. Pamatujeme je asi nadsazený výraz. Já si dobře vzpomínám na gag se zbraní střílející za roh a vystává mi ještě obraz poskakování s kulem. Ale to je asi tak všechno. Takže stejně se bude srovnávat s legendárním filmem, který běží v bedně dodnes. Ten je skutečně geniální, ale budišovský Limonádník s ním po stránce předvedených výkonů snese veškerá srovnání.

Je pravda, že Miloš Kopecký s výrazem pokerface (tohle opravdu přesně neumím přeložit) zahrál Horáce Badmana perfektně. Markův Horác je jeho naprostým opakem. Při Horácově pohřebním blues mi ale došlo, že to je ono. Je to naprosto jiné, srovnání zážitku ovšem je možné označit minimálně remízou.

Když jsme se starostou blahopřáli ochotníkům ke skvělému výkonu, nebyla to zdaleka jen společenská formalita. Mohu potvrdit, že VŠICHNI odvedli perfektní výkon. Někteří i na hranici fyzických možností. Nešlo si nevšimnout, že Tornádo vypadá, jako by právě doběhla do cíle běhu maratónského. To víte, odehrát dvě a půl hodiny náročné role,

nechat se otloukat od Limonádníka, vyhánět Horáce koštětem z baru a přitom neustále tančit a zpívat, to není nic jednoduchého, zvláště již třetího dne (zkouška, generálka, premiéra). A nazítřek znovu. Pravda, Květa Fialová byla perfektní, ale ta se asi tolik ve filmu nenadřela – a navíc za ni zpívala Simonová.

Tentokrát si také jistě všichni všimli perfektního osvětlení. Zdálo by se, že je to příliš kýčovité, ale znovu se podívejte na onen „jednobarevný“ film. Že u nás dominovala červená a ve filmu žlutá? Přece jen to bylo jiné představení, než film.

Přidané repliky také nechyběly. Třeba „kinder bueno“, které zaznělo po přání „buenas noches“ a „buenos aires“, asi těžko zmínil Brdečka ve svém díle, které vzniklo ještě před založením firmy Ferrero.

Z hlediska diváka jistě nevšední zážitek. Kdo neviděl, nechť se jde podívat, ještě se někde určitě bude hrát.

A kdo za to všechno může:

Jiří Kazda (Limonádový Joe), Jiří Marek (Horác), Karolína Maloušková (Tornádo Lou), Kristýna Robotková (Winnifred), Martin Bárta (Grimpo), Miroslav Rybníček (Doug), Jarmila Ujčíková (Ezra Goodman), Miroslav Voborný (Dakota Kid), Drahomír Maloušek (Mexiko Kid), Miloš Vokoun (barman), Marie Tesařová (Buffalo Bill vdova), Miroslav Voborný (pán ve fraku), Milada Suchánková (dáma v baru), Karin Talábová (Lolo), Kristýna Jandejsková (Žužu), Kamila Košová (Frufru),

Zdeňka Maloušková (režie), Karolína Maloušková (hudební režie), Ivana Štolová (sleduje text), Pavel Starý (zvuk a světla), Iveta Stará (hudební spolupráce).

Jo, a víte, co znamená česky „buenos aires“, zejména po přání „buenas noches“?

No...

(Kdo si chce vychutnat barevné ladění scény, může se podívat na www.mestysbudisov.cz/udalosti-v-mestysi/stalo-se

Ladislav Dokulil, foto Karel Pavlíček

Mesiáš po třinácti letech

Když o Vánocích roku 2002 přijel do Budišova soubor Musica Animata z Třebíče (BZ 1/2003) s nově nastudovaným oratoriem G. F. Händela Mesiáš, byl budišovský kostel zaplněný k prasknutí. Jistě, vánoční nálada a více tváří známých budišovským farníkům zde nepochybně přispěly k nebývalému zájmu o duchovní hudbu.

Karel Tomek

Budišov zastoupený Mgr. Janou Smrčkovou

Když 5. června roku 2016 přijel do Budišova soubor Musica Animata z Třebíče s nově nastudovaným oratoriem G. F. Händela *Mesiáš*, byl budišovský kostel zaplněný podstatně méně. Jistě, příjemné počasí, seno a jarní práce (i když byla neděle) mnoho zájemců odradilo. Také v souboru zůstala jen jedna tvář z Budišova. Přece jen hodně budišovských farníků nepřišlo – a o mnoho přišlo.

Ale ti, kteří přišli, měli neskutečný zážitek. Poněkud větší rozsah nastudování díla *Animata*, Smyčcový orchestr ZUŠ a Ad Hoc Quartet Třebíč perfektně zvládli a nastudovali opravdu velkou část oratoria, takže celé představení trvalo dvě hodiny i s přestávkou (kostel se nezamykal, jako u Cimrmanů, přesto neutekli).

Celé to řídil a organizoval a dirigoval a komentoval Karel Tomek, který je pro *Animatu* synonymem. Skutečně platí, že „každý je nahraditelný“?

Všem účinkujícím patří dík za nevšední hudební zážitek.

Ladislav Dokulil

Modlitba nad hroby

Studie hlavy Krista

Slepci

Modlitba nad hroby

V jednom z minulých čísel zpravodaje jsme se pokusili zmapovat sochy a reliéfy Františka Bílka v našem okolí. Se jménem Františka Bílka je nerozlučné spojen Chýnov, místo, kde se 6. 11. 1872 narodil a kde 13. 10. 1941 také zemřel.

Díky obětavé činnosti Společnosti Františka Bílka se podařilo v Chýnově Bílkův dům citlivě zrestaurovat a zpřístupnit veřejnosti. V zachovalých původních místnostech je vystaven Bílkem navržený nábytek. V ateliéru jsou umístěny modely některých jeho známých děl. Mezi nimi lze najít i model sousoší Já jsem vzkříšení i život (Kristus a Marta), jež se nachází na hrobě ministerského rady JUDr. Josefa Ošmery v Lipníku a studie hlavy Krista, jehož socha zdobí boční oltář svatovítské katedrály a kostela v Babicích. Jsou zde i reliéfy realizované na náhrobcích v Tasově, Jinošově, Moravských Budějovicích a Nové Říši.

S reliéfy Františka Bílka se můžeme setkat i na chýnovském hřbitově, kterému dominuje doslova obrovská socha anděla s názvem Modlitba nad hroby. Sochu Bílek vytvořil v roce 1905.

K popisu sochy bych si dovolil citaci z vývěsky na chýnovském hřbitově:

František Žakavec popisuje tuto sochu slovy: „Vysoko nad zed' hřbitovní pne se velká postava anděla. Rýsuje se ten anděl proti nebi téměř hrůzný a burácející. Vlasy mu vlají, jedna paže jest povztyčena, druhá zcela zvednutá vzhůru. Prosté roucho mnohých záhybů splývá až k zemi, tajíc tělo přísného hlasatele velké smrti.

Socha vznikla obezděním kmene stromu, jehož větev předem určovala polohu jedné ruky. Protože tento málo trvanlivý materiál dlouho nevydržel, byla plastika v roce 1970 Národní galerií restaurována a originál nahrazen v roce 1980 kopií z umělého kamene.

Pokud se ocitnete před sochou Modlitby nad hroby, jste doslova ohromeni její velikostí, která jakoby odsunuje do pozadí onu symboliku modlitby. Přesto se jedná o dílo pozoruhodné.

Karel Pavlíček

Šifrování (vytváření kryptogramů)

William Legrand (přesněji jeho sluha Jupiter) najde na Sullivanově ostrově v Jižní Karolině pergamen, na němž po zahrátí vyvstanou podivné znaky. Ukáže se, že je to zašifrovaná zpráva, která po rozluštění vede k nalezení pokladu „Kapitána“ Kidda.

Kryptogram obsahoval celkem 203 znaků a podstatnou část povídky autor popisuje způsob luštění šifry. Po určení jazyka Legrand použil tabulku četnosti používání písmen. V angličtině je to jednoduché, jednoznačně dominuje e, často je zdvojené a hodně se vyskytuje s písmeny t a h ve členu the. Tři písmena rozluštěna. A podobně postupoval Legrand dál. Po rozluštění textu a určení slov (v angličtině je mnoho podobných slov, kde se vyskytují stejné shluky písmen) ještě potřeboval rozdělit text do vět. Předpokládal, že pisatel nižší inteligence v místech dělení textu umístí znaky spíše blíž k sobě. A měl pravdu.

(Edgar Allan Poe – Zlatý Skarabeus – The Gold-Bug)

Metody šifrování jsou ovšem různé. Nejjednodušší je nahradit písmena jinými znaky, jak tomu bylo v popsaném případě (tzv. substituční šifra). Šifru poněkud ztížíme, nahradíme-li písmena jinými písmeny, a to buď náhodně zvolenými, nebo vyměněnými na základě například posunu abecedy o určitý počet písmen (místo a bude d, místo b dostaneme e, místo z napíšeme c – posun o 3 písmena). Zde je nutno upozornit, že se často používá anglická abeceda, jak ji známe z mobilů, které se ještě nepyšily přívlastkem chytré, tedy česká abeceda bez diakritiky a bez ch, které ostatně vždy působí problémy. Je to jednodušší k šifrování, ale o něco těžší k luštění. Mobilová matadoři budou v klidu.

A teď k našemu kryptogramu. Ten sice zůstává substituční šifrou, ale posun písmen se řídí algoritmem se sedmimístným kódem, kterým se řídí posouvání písmen o určitý počet znaků, přičemž již vybraná písmena se dále nepočítají. Tento kód tvoří jedno z významných dat v historii městyse a před rozluštěním jej nemůžete znát – a ani by Vám moc nepomohl. Dá se rozluštit až po sestavení znaků původních a náhradních vedle sebe podle abecedy a jako bonus si jej můžete určit, není to moc složité, pokud předpokládáme, že jsem začínal kódovat od původního písmene a. No, na víc už jsem neměl odvalu.

Nyní již zmíněný kryptogram:

hbdzxyzktdzcsqkdzgdkfxepdscykyzuyasddzbusdzbwskisauebmkqlpdsdzbusdzbp
pdtbceslxtptubeapqptbaestkxhtubeapqruehakldqumklubeapparqptbafsmklebcpelb
ybujb abltpqscbparubeklltpakuckusaplbtkhblscbuaeuheaklqbmjzbzqceuctbepquq
bukmluxesti qbzxdklybcktzkdbujktkabkhkhtscbxubeqkdzgdkfxepdscubelbcas
cbdpdzkazlbdzbusdz gybctbypasdsqcbzuplbulbctbepdtbcbllubdsbcbmxkz
apdzcbkfaxubeparlupdzgabjsuszsbz kmjapmlkdxhfgfxepdscqbuklybctpm
klukepzktltbubftbhlsbcbmxkzapybcktmkuag

Je tu 464 znaků, tedy více než dvojnásobek toho, co měl k dispozici Legrand. Ale vyluštění této šifry žádná legranda nebude. Jedná se totiž na rozdíl od Poeovy povídky o zcela specifický text, který má trochu jiné četnosti písmen (ne zas tak moc), a navíc při textu tištěném z počítače nelze uplatnit nahromadění znaků. Nicméně, pokud by se někomu podařilo text rozluštit (není to nemožné, téměř každou šifru lze řešit), hluboce před ním smekám. Ale pro ty ostatní jsem přece jen text rozdělil, zalomil jsem řádky a dokonce jsem s těžkým srdcem přidal i mezery a interpunkci. Navíc lze důvodně předpokládat, že se text vztahuje k Budišovu – a formát textu může leckomu napovědět. Výsledný text by tedy mohl dokázat vyřešit každý čtenář.

Jen si ho musíte ve zpravodaji najít. A ještě pomůcka pro luštění:

Zatímco v angličtině se písmeno **e** vyskytuje v 13 % případů a **t** s **9** i **d** s **8** % následují daleko za ním, v češtině zde uvádím nejvěrohodnější odhad výskytu písmen, vypočteného z analýzy cca 5000 knih s 1,4 miliardy písmen. Navíc autor třídil znaky bez diakritiky –, tak, jako jsou použity v našem kryptogramu. Ostatní odhady výskytu písmen se ale mnoho neliší.

Na rozdíl od angličtiny je u nás pořadí frekvence písmen podstatně vyrovnanější. Na „bedně“ jsou **E** s 10,9 %, **A** (9,6) a třetí **O** (8,0). Třeba se vám to nepovede hned napoprvé, ale pokud správně určíte první dvě písmena, máte téměř vyhráno. Další jsou srovnána takto: **I** (6,6), nejčastější souhláska **N** (5,9), **L** (5,7), **S** (5,5), **T** (5,4), **V** (3,9), **U**

(3,6), **Z** (3,3) a populární **P** má jen 3,1 % výskytu. Další pořadí už není důležité, jen **B** je kupodivu s 1,8 % až hodně vzadu (třebaže ve slově blb tvoří většinu). Na chvostě jsou **W** s 0,5 %, **X** a zejména **Q** se téměř nevyskytují – a ani v našem textu je nenajdete. Dále je třeba si všimnout dvojic písmen **C**, **H** v hlásce ch a také nejčastějších dvojic (bigramů) **ST**, **NÍ**, **PO**, **OV**, **RO** a trojic (trigramů) **PRO**, **OVA**, **OST**.

V našem textu se četnost písmen trochu liší, ale problém by to být neměl. Jen určení prvních dvou písmen se vám asi povede až na druhý pokus. Vzhledem k tomu, že se jedná o text v tomto zpravodaji, některé skupiny písmen (snad i celá slova) by se mohly vyskytnout vícekrát a nemuselo by činit potíže uhodnout je. Ale už asi moc kecám...

Ladislav Dokulil

Zlatý brouk:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Zlatý_brouk

Edgar Allan Poe: The Gold-Bug:

http://xroads.virginia.edu/~hyper/poe/gold_bug.html

Šifrování:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kryptografie>

[https://dspace.vutbr.cz/bitstream/handle/11012/6354/77707_DP.pdf?sequence=2&is](https://dspace.vutbr.cz/bitstream/handle/11012/6354/77707_DP.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

[Allowed=y](https://dspace.vutbr.cz/bitstream/handle/11012/6354/77707_DP.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

Dřevo palivové

z Vladislavi

Dub, buk, habr

**Cena: 990,- za sypaný
prostorový metr naštipaného dřeva.**

Doprava: Avia 6m - 16 Kč/ km
Objednávky po celý den i v So a Ne
www.DubovePoleno.cz

603 822 755723 436 148

105-1aD

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Základní škola Budišov

Vážení čtenáři Budišovského zpravodaje, v posledních měsících školního roku 2015/2016 jsme na naší škole zažili spousty nejrůznějších situací během výchovy a vzdělávání a nabyli jsme další zkušenosti během vyučování, ale také při akcích, které pro naše žáky zajišťujeme. Rádi se s Vámi podělíme o radost, které nám společné chvíle přináší.

Přejeme všem žákům pěkné prázdniny a deváťákům úspěšné vykročení do další etapy života.

Stavíme s merkurem a rotem

Měsíc únor je ve škole věnován rozvíjení manuálních zručností, trpělivosti a nápaditosti. Stavění s merkurem a rotem využily spíše menší děti. Přestože téma bylo volné, do stavění se pustili chlapci i děvčata. Všechny jejich výtvary si mohl v hodinách pracovních činností prohlédnout pan starosta Petr Piňos a místostarosta Josef Ondráček, kteří školu navštívili. Prohlédli si i nově otevřenou dílnu, kde měli hodinu žáci druhého stupně.

Druháci na Ostrůvku

Na konci března navštívili naši druháci SEV Ostrůvek, na programu bylo téma Proutěné Velikonoce. Děti si povídaly o symbolech jara, zahrály si hry, zaspívaly

písničky. Po společné části se rozdělily na dvě skupiny, ve kterých si vyzkoušely barvení vajíček a zdobení přírodninami, dále si vyrobily ptáčka z březového proutí.

Divadelní představení v Třebíči

Dne 17. 3. 2016 se žáci 9., 8. a někteří ze 7. ročníku zúčastnili představení v divadle Pasáž v Třebíči.

Drama R. U. R. (Rossum's Universal Robots) od Karla Čapka patří mezi fantasticko-utopické hry o umělých lidech, schopných nahradit člověka. Autor již ve své době (hru napsal v r. 1920) vyjadřuje obavu o budoucnost lidstva a nedůvěru k technickým vynálezům. Slovo robot (dnes mezinárodní) vymyslel Josef Čapek a Karel Čapek ho v dramatu R. U. R. poprvé použil. Herci z Divadla Tramtarie z Olomouce se svého úkolu zhostili velmi dobře, žáci odcházeli zase o nějaký ten zážitek bohatší.

Florbalový turnaj pro 1. stupeň

Florbal je mezi žáky velmi oblíbená hra, proto žáci zapojení do školního parlamentu zorganizovali další ročník florbalového turnaje. Výjimkou bylo to, že turnaj byl pouze pro žáky 1. stupně. Pro všechny družstva byla na konci turnaje připravena odměna.

Alternátor Třebíč

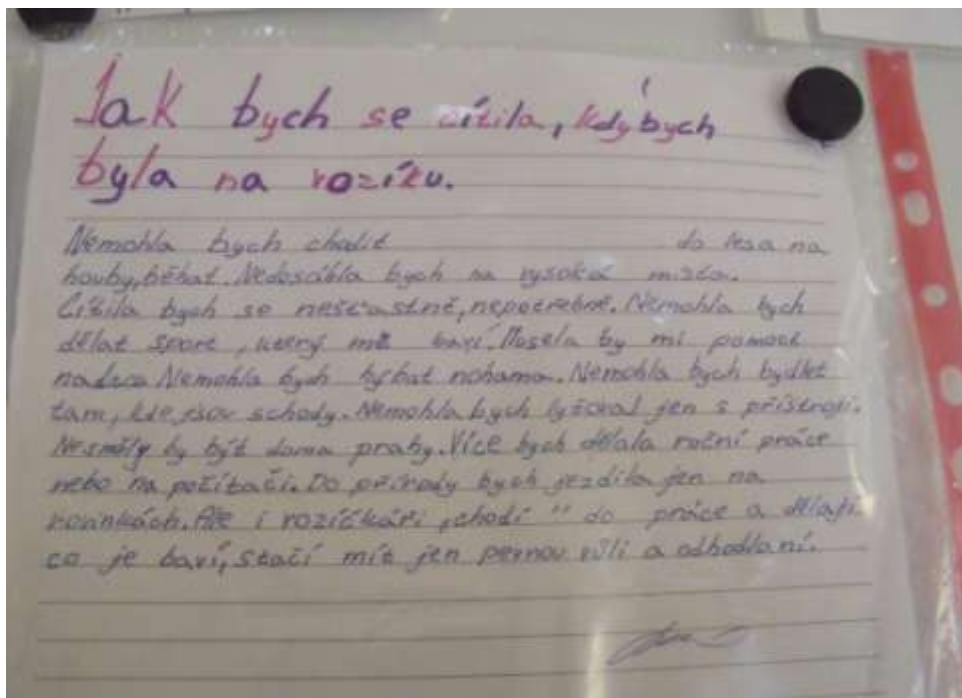
Science centrum neboli vědecké centrum, je interaktivní vzdělávací instituce, v níž mají návštěvníci možnost na vlastní oči vidět a na vlastní kůži zažít experimenty s rozličnými přírodními jevy.

VZP oura úrazům

VZP oura úrazům je program do škol pod záštitou všeobecné zdravotní pojišťovny.

11. 4. 2016 nás navštívili dva skvělí lidé.

Michal a Honza po úrazech při sportu utrpěli těžká poranění. Nyní je jejich život spjat s vozíkem. Dá se takto plnohodnotně žít?

První pomoc do škol

Stalo se již tradicí, že pro naše osmáky zajišťujeme program PP do škol. 4. dubna se celé dopoledne žákům věnoval profesionální záchranář, který je do této problematiky odborně zasvětil. Zajímavé byly i pomůcky, které žákům představil.

Velká přestávka ve školní zahradě

Od dubna mají žáci možnost trávit přestávku na svačinku ve školní zahradě.

Velká přestávka ve školní zahradě

Sběr starého papíru

Ve středu 27. 4. se žáci školy zapojili do tradičního sběru starého papíru. Za doprovodu učitelů se vydali s kárkami do všech koutů Budišova a svezli papír ke škole. V okolních vesnicích proběhl sběr v průběhu pondělí. Žáci deváté třídy naložili papír do přistavených kontejnerů.

Děkujeme především rodičům našich žáků, ale také ostatním občanům za podporu této akce.

Tříděním papíru, plastů, hliníku, baterií, tonerů, úsporných žárovek, použitého kuchyňského oleje a bio-odpadu chráníme naše životní prostředí a přispíváme k povědomí žáků o domácí ekologii.

QUEST

Starší žáci z přírodovědného kroužku připravili pro své mladší spolužáky z prvního stupně hru ve školní zahradě formou questu. Za vyluštění veršovaných úkolů si pak mohli svůj quest orazítovat a vybrat si drobnost z pokladnice.

7. třída na Ostrůvku

Ve středu 4. května se žáci 7. třídy zúčastnili programu v ekologickém centru Ostrůvek ve Velkém Meziříčí s názvem Jak rostliny dobývají svět. Poutavou formou se dozvěděli, jaké rostliny k nám byly dovlečeny z cizích zemí, jakým způsobem se k nám dostaly a zda naši přírodě přináší užitek nebo spíše škodí.

Devátáci v ekologickém centru Baliny

29. dubna vyrazili devátáci na kolech směrem na Hodov do Balin, kde je jedno ze středisek ekologického centra Chaloupky, o. p. s.

Byl tu pro ně připraven program, který oslavoval půdu, jako cennou část naší planety.

Výukový program prožitý v zajímavých prostorách byl neobvyklou zkušeností.

Zpáteční cesta balinským a nesměřským údolím přes Velké Meziříčí byla také zážitkem. Zvláště speciálním pro ty, kteří seděli letos poprvé na kole.

Duben – ještě tam budem?

Dubnové zahradničení a jiné snažení v okolí školy.

Časovka

V úterý 3. května se uskutečnila 4. časovka z Budišova do Vladislavi a zpět. Za oddíl triatlonu se zúčastnilo 10 žáků školy. Větrné počasí jim ztěžovalo zpáteční cestu, ale všichni úsek 5,8 km úspěšně zvládli. Na start hlavního závodu 12,6 km se mezi dospělě postavili i Tomáš Kazda (8. ročník) a Lukáš Coufal (9. ročník). Děkujeme všem za účast a podporu.

Šest'áci a včely

6. května 2016 žáci šesté třídy absolvovali zajímavý ekologický výukový program nejen o včelách.

Včela medonosná sice hrála hlavní roli, ale hovořilo se tu i o ostatních blanokřídlých.

Žáci byli programem o životě včel velmi zaujati, poznali různá povolání včel, dívali se složeným okem hmyzu, formou hry sbírali pyl, chutnali různé druhy medu, stáčeli voskovou svíčku, zdobili marcipánem perníkovou buňku a průběžně se dozvídali o mnohých zajímavostech ze života tohoto fascinujícího společenského hmyzu.

Besídka ke Dni matek

V pátek 6. května v 17 hodin se uskutečnila již tradiční besídka ke Dni matek. Po několik týdnů se děti pod vedením svých učitelů pečlivě připravovaly, aby maminkám i ostatním návštěvníkům předvedly svá různorodá vystoupení. Kdo přišel, nelitoval.

Sběr léčivých bylin

V letošním roce jsme sbírali tyto léčivky:

- hluchavka bílá květ, sedmikráska obecná květ, bříza bělokorá list, kopřiva dvoudomá list, smetánka lékařská list, pomerančová kůra, citronová kůra.

Naučné tabule ve školní zahradě

Oko – do světa okno: to je téma pro výzdobu tabulí ve školní zahradě. Zveme k nahlédnutí.

Školní výlet prvního stupně: Robinson Jihlava

Ve čtvrtek 12. května vyrazili žáci 1. stupně na školní výlet do zábavného parku Robinson v Jihlavě. Během dvouhodinového programu vyzkoušeli většinu atrakcí, protáhli svá tělíčka, zajezdili si na dopravním hřišti, vyzkoušeli laserovou střelnici a stihli i občerstvení. Domů odjížděli unavení, ale spokojení a plní dojmů a zážitků.

Muzikál Děti ráje

V neděli 15. května 2016 vyrazili zájemci z řad dětí do Brna na muzikál Děti ráje. Představení trvalo bezmála čtyři hodiny a celá show žáky uchvátila. Z Bobycentra jsme odjížděli příjemně unavení a plní zážitků jsme se večer vraceli domů.

Anglický jazyk – týden s rodilou mluvčí

Kurz vedla americká lektorka Rachel Drummond. Aktivita v kurzu zahrnovaly kvízy, role-play, scénky, hry, hudbu a mnoho dalšího. Žáci se dozvěděli množství informací o britské a americké kultuře a životním stylu přímo od rodilé mluvčí. Na konci kurzu dostali žáci certifikát. Velkým přínosem bylo, že žáci celé dopoledne slyšeli jen anglický jazyk a protože paní lektorka česky téměř nemluví, jiná cesta než domluvit se anglicky nebyla.

Exkurze do Čáslavi a Kutné Hory

V úterý 17. 5. navštívili vybraní žáci naší školy 21. základnu taktického letectva Čáslav, která je jednou z hlavních složek Vzdušných sil Armády České republiky. Jejím stěžejním úkolem je zabezpečit obranu a suverenitu vzdušného prostoru České republiky. Žáci si mohli prohlédnout v hangáru oprav letecké techniky nadzvukový letoun JAS-39 Gripen a lehký bitevník L-159 ALCA. Navštívili i stanici biologické ochrany letiště s ukázkou dravců a vnitřní a venkovní muzeum základny. Druhá část exkurze proběhla v Kutné Hoře. Žáci si prohlédli za doprovodu průvodkyně chrám sv. Barbory, kostel sv. Jakuba, Hrádek, jezuitskou kolej, Kamennou kašnu, Kamenný dům a Vlašský dvůr. Ve večerních hodinách jsme se vraceli s mnoha novými informacemi a zážitky domů.

Pohár rozhlasu

Atletické závody pod názvem Pohár rozhlasu se uskutečnily 18. 5. v Třebíči na stadionu TJ Spartak. Soutěže se zúčastnilo 29 sedmičlenných družstev. Naši školu reprezentovalo družstvo starších žáků ve složení Michal Koláčka, Jan Nečas, David Kopuleť, Šimon Mareček, Martin Robotka, Patrik Dočkal a Radovan Suchý. Jejich dobré výkony stačily na celkové 12. místo. Největšího úspěchu dosáhl Michal Koláčka, když skočil své osobní maximum do výšky (163 cm) a obsadil tak čtvrté místo.

www.zsbudisov.cz

Za kolektiv pedagogů ZŠ Budišov Jana Janová

Knihovna v novém

Knihovna městyse Budišov je od ledna letošního roku přemístěna do nových prostor v přízemí budišovské školy, kde je bezbariérový přístup.

Čtenáři se řídí knihovním řádem, který lze dohledat na internetových stránkách městyse. Knihovna má svoji internetovou adresu: **knihovna.budisov@seznam.cz**

Seznam veškerých knih je uložen na internetové adrese Městské knihovny Třebíč ON-Line katalog, kde lze nalézt i budišovskou knihovnu.

V regálech je 5 083 knih, které jsou majetkem městyse + 524 svazků, zapůjčených na dva roky v rámci výměnného fondu z Městské knihovny v Třebíči. Díky této nabídce si zde tu svoji knihu může najít každý čtenář.

Knihy jsou v oddílech rozděleny na beletrii, naučnou literaturu, literaturu pro dospělé, mládež a je zde oddíl věnovaný nejmenším.

Naučná literatura je pro lepší orientaci označena štítky s čísly a beletrie je seřazena abecedně podle příjmení autora.

V současnosti má knihovna 55 členů a je otevřena čtenářům všech věkových kategorií každý čtvrtek od 14.00 do 17.00 hod.

Zveme další občany i děti, aby rozšířili řady čtenářů naší knihovny.

Marie Zedníčková, knihovnice

Jak vzniká obecní zpravodaj 1 – před uzávěrkou (éra dobývací)

Je-li před uzávěrkou obsah časopisu poloviční, než se očekávalo, dva dny po uzávěrci se zdvojnásobí.

(Z Murphyho tiskových zákonů)

Tento miniseriál má čtenářům přiblížit vznik časopisu, jež vytvářejí neprofesionálové, kteří se snaží (přirozeně marně) co nejvíce přiblížit těm, kteří se tvořením periodik živí.

Hlavní práce pro redaktory přijde po uzávěrci, před ní tvoří obsah zpravodaje i sami čtenáři, ale i ti by mohli vědět, co se děje před tím strašidlem zvaným Uzávěrka, což je předmětem této části seriálu.

Tak tedy: V redakci je nás málo, takže v té době většinu práce dělá šéfredaktor, česky dobyvatel. Někdy dostává od přispěvatelů články a fotografie do zpravodaje, většinou je však z přispěvatelů dobývá tak, aby je získal ještě před uzávěrkou. Což se ne vždy podaří (o tom příště).

Dříve chodily příspěvky psané rukou či na psacím stroji – ty se musely přepisovat do počítačového textu. Dnes se ještě někdy objeví starší texty, či rukopisy těch, kteří nemají možnost tvořit na počítači. Na stroji se již téměř nepíše, ale některé zvyky z psacího stroje pořád přetrvávají. Odstraňováním těchto tzv. typografických nedostatků se zabývá redaktor, označený v tiráži decentně Technická realizace (česky Sysifos).

Některé vady, které způsobují nesnadné přebírání textů psaných na počítači: Mezi slovy se vyskytuje více než jedna mezera – to se dá snadno odstranit, stejně jako odsazení textu na začátku odstavce několika mezerami (někdy i různého počtu) nebo tabulátorem. Horší je to s mezerami mezi slovy a interpunkčními znaménky, to lze automatizovat zvlášť pro každé znaménko, ale nejrychlejšího výsledku lze asi dosáhnout ručně. Jiný způsob není možný ani pro odstranění použití velkého O místo nuly, malého l místo jedničky a lomítek místo závorek. Také tečky uprostřed čísel (jak se používají v účetnictví) se v běžném textu nahrazují mezerami. Velké problémy působí naopak ti, kteří odevzdají text sofistikovaně naformátovaný na počítači (většinou na formát A4),

který po převzetí do textu zpravodaje v lepším případě lze jen těžko přeformátovávat (kdovíco tam všechno je), v horším případě zlikviduje celý formát zpravodaje (stránkování, oddíly, kapitoly apod.). Ale o korekturách bude ještě větší pojednání.

Redaktoři přirozeně také píší příspěvky. Je třeba upozornit, že opravdu hodně chyb (moje vlastní zkušenost) vzniká úpravami již hotového textu. Zaměníme některý výraz, který ovšem dále ve větě vyžaduje změny skloňování, slovosledu, nebo interpunkce, na něž již často nedojde. Já vím, někdy to (tentokrát snad chytrý) Word podtrhne, ale na toho mamlase se přirozeně kašle, stejně pořád kecá (viz níže). Aha, teď' asi dobře věděl, proč mi opravil to, že kecá, na slovo kecák, což nevím, co je.

Pro odlehčení jedno upozornění. Při psaní na počítači musíme dávat pozor na správné použití písmen. Ti, kteří umějí psát všemi deseti, mohou snadno zaměnit jakékoliv písmeno – a ty překlipy mohou být velmi zajímavé. Ale i na nás, kteří píšeme jedním či dvěma prsty, číhají nebezpečí.

Jeden můj kolega kdysi chtěl napsat, že nemovitost nabývá čs. stát, ale zaměnil t za sousední r... Nebezpečné je slovo med, neboť blízko e číhá opět r. A pokud se za stisknuté e dostane r a za d se připlete e, vznikne text problematický pro Francouze. Stisk dvou kláves vedle sebe najednou totiž není moc výjimečný, a pak závisí na náhodě, v jakém pořadí se obě písmena v textu objeví. V anglickém textu zase skrývá nebezpečí slovo „duck“ (kachna), f je hned vedle. Označení vysokoškolského ceremoniáře „pedel“ je také nebezpečné. A zatímco tohle píš, nesmím sáhnout vedle š.

Možností je ovšem daleko více, Murphy nikdy nespí.

A nemylme se: on Word sice umí leccos opravit, ale pozná jen to, zda napsané slovo existuje a dává ve větě smysl. To, co jsme chtěli napsat, většinou neví – anebo si myslí, že jsme chtěli napsat to, co jsme nechtěli napsat. Takže píšme raději pozorněji, o kontrolách bude také ještě řeč.

Ladislav Dokulil

Pilný blbec nebo chytrý telefon?

Když americký počítačový průkopník Howard Hathaway Aiken (1900–1973) v roce 1947 prohlásil, že pro celé Spojené státy bude stačit šest počítačů („Only six electronic digital computers would be required to satisfy the computing needs of the entire United States.“), ani netušil, jak hluboce se v předpovědi rozšíření informační technologie mýlil. Řekl také, že „Počítač je jen pilný blbec na třídění jedniček a nul“. A v tom měl nesporně pravdu.

Jen to tak mělo zůstat.

Takový pilný blbec se vyskytuje v kapse či kabelce téměř každého z nás, máme jej na stole v kanceláři, na pracovišti i doma, nevyhneme se mu v autě nebo dnes již ve většině přístrojů a domácích spotřebičů. Dokud byly stroje čím dále pilnější, ale zůstaly těmi blbci, kterým jsme museli vždy sdělit, co od nich potřebujeme a v jakém rozsahu, bylo to O. K. Ale časem se objevily tzv. „chytré přístroje“, nejvíce v oblasti mobilů (smartphone). Třebaže tomu říkáme telefon, je to skutečně počítač, který by strčil do kapsy tisíce takových, o kterých Aiken tvrdil, že by jich Američanům stačilo šest.

Počítače teď vědí o mnoho „lépe“ než my, co vlastně chceme. Vždyť to těm strojům sdělili přes software moc chytrí lidé, kteří trpí utkvělou představou, že ti blbci jsme my uživatelé.

Začal to již Microsoft. Ten blbec Word ví nejlíp, že když napíše Piňos, chtěl jsem napsat ponos (aniž vím, co to je). Jistě, dá se to určitým nastavením řešit, ale ne všechno. O něčem se s Billelem hádáme pořád. A tak je to i s mobilem. Ten starý mě poslouchal, ten nový mi tvrdošijně něco vnucuje a já ho musím přemlouvat, ať už radši telefonuje a vykašle se na nabídky a vylepšení.

Mohl bych ho zahodit. Mohl by se někomu hodit, nebo bych si vyzkoušel, jak daleko s ním umím hodit.

Nezahodím.

Přece jen umí líp fotit, natáčet, víc se dostanu na internet, více mohu používat mapy, GPS je také lepší, možnosti práce se zvukem jsou na vyšší úrovni – a tak to s ním musím vydržet. Nakonec se s tím chytrým pitomcem vždycky domluvím a přesvědčím ho, ať dělá to, co chci já a ne, co by chtěl on. Ale mám jen jedny nervy, zatímco on nemá žádné.

Ladislav Dokulil

P. S.: Víte že „smart“ znamená chytrý, bystrý, čilý, inteligentní, pohotový, elegantní, vkusný, apartní, luxusní, hezký, fešácký, svěží, okázalý, veselý, živý, smetánka (vyberte si pro svůj smartphone), ale také mazaný, palčivý, bolestný, trpět, být deprivovaný (tady už není nic moc na výběr). L. D.

Do zámeckého skleníku již neprší

Kdo se, za slunného 8. června, vypravil na procházku, byl jistě potěšen pohledem směrem k zahradnickému domku a vedle stojícího skleníku. Dvě skleněná poničená okna skleníku vyplňovaly zasklené nové rámy, které, vedle stávajících oken, chrání skleník před nepřízní počasí a devastací jeho vnitřku.

Poděkování patří starostovi obce Petru Piňosovi a zastupitelstvu, kteří opravu iniciovali a tesařskému mistru Vojtěchu Vostálovi, který opravu poničených oken provedl.

Karel Pavlíček

Od ministranta ke kartářce aneb Zase to spolu nesouvisí

„Promiňte...“ málem jsem dodala „pane“, ale naštěstí jsem si na druhý pohled uvědomila, že jsem v tlačenici nevrázila do pána, ale do paní. Takže jsem zase jednou „prožila anekdotu“. Asi ji znáte: *Ten chlap vypadá jako ženská. - Ale vždyť je to ženská! - To že je ženská? Vždyť vypadá jako chlap!*

Stalo se mně už víckrát, že některá životní realita se takřka shodovala s nějakým známým vtípem. Zvláště se záměnou chlap – ženská jsem se setkala vícekrát. A jednu příhodu tady uvedu.

Jednou mě v kostele zaujal šikovný ministrant. Asi tak 14 let, delší vlasy, jemný obličej a bylo vidět, že neministruje poprvé. Po chvíli jsem se s ním – ještě

v ministrantském – setkala na WC a upozornila ho, že to je ženský záchod. „*Ale já su holka,*“ ohradila se klidně. Zřejmě se neurazila, zato já jsem byla plná rozpaků. Jak to, že jsem to nepoznala? Vždyť ministrující děvče není dávno žádná výjimka. I s ní byla tehdy u oltáře kromě dvou „zaručených“ menších kluků ještě jedna malá dívenka. V mém mylném názoru mě asi utvrdilo, že jsem před tím zaslechla, jak si dvě paní povídaly, jaký je to pěkný šikovný kluk. Takže jsem se nemýlila sama.

A jak to obyčejně bývá, vynořují se ve vzpomínkách další zážitky z trochu „jiného šuplíku“.

Měla jsem nedávno vyřídít dost složitý telefonický vzkaz. „*Pan Strnad ti vzkazuje*“, začala jsem a doufala, že nic nepopletu. A ono se to podařilo, nic jsem nevynechala. „*Je to v pořádku?*“, zeptala jsem se nakonec. „*Až na to, že se jmenuje Stehlík, to v pořádku je.*“

A už jsem ještě o pár desítek let zpátky... Náš ruštinář, když se rozhodoval, koho má vyvolat, s oblibou říkal: „*Tiper naprimer ...*“ (*ted* například) a následovalo jméno oběti. Samozřejmě mu všichni říkali *Tiper*. Při jednom rodičovském sdružení nahlédla jedna maminka do sborovny: „*Je tady někde prosím pan profesor Tiper?*“ „*To jsem já,*“ zvedl se okamžitě dotyčný a vůbec se neurazil.

Při pohledu na inzerát „slavné“ kartárky se mi vybavil vtip, kterým dnešní příspěvek ukončím. Je to trochu delší a „stalo se to“ ještě mnohem dřív:

Paní Wolfová šla pomalu po ulici a marně se pokoušela uklidnit zmatené myšlenky. Vracela se od kartárky, která jí předpověděla, že zavíní smrt milionů lidí a brzy zemře. Snažila se tomu nevěřit, vždyť taková jasnovidka toho někdy spoustu napovídá a nic se nesplní. Ale obyčejně „prorokuje“ věci příjemné, tak proč zrovna ji tak postrašila? Že by na tom přece jen něco bylo?

Z úvah ji vytrhlo zapískání vlaku. Ani si nevšimla, že už přišla k železničnímu přejezdu. Vlak se blížil a nějaký malý kluk chtěl ještě rychle přeběhnout přes koleje, zakopl a upadl. Paní Wolfová se rázem vzpamatovala ze své ztrnulosti a bleskurychle zareagovala. Kluka odhodila stranou, ale sama byla brzdícím vlakem zachycená. Než upadla do bezvědomí, stačila si ještě pomyslet: „*Tak je to přece jen pravda, to je konec. Ale ničí smrt jsem nezavinila a ještě jsem zachránila toho chlapěčka.*“ A to bylo poslední, co si na tomto světě uvědomila.

Vyděšeného kluka zatím vyslychal strážník: „*Chlapče, nestalo se ti nic? No, nebreč, dovedu tě domů. Jak se jmenuješ?*“ „*Adolf Hitler.*“

M. Holasová

Léta Páně 2111

Slibovali jsme v minulém vydání BZ 1/2016, že známe futurologickou, neboli budoucí, podobu našeho městyse. Bohužel je to prognóza jen do roku 2111. Ale koho by to ze současných čtenářů zajímalo ještě později, ne?

Takže až budeme číst náš Budišovský zpravodaj v onom číselně zajímavém roce, zjistíme, jako vždy, velice zajímavé informace. První překvapení bude, že Zpravodaj bude stále existovat a žádná čtecí komputerní zařízení jej nezničila.

No a obsah, tak to bude bomba, jako vždy. Bude to „hustý“, jestli se to tak ještě bude říkat. Už se na to těšte. Budou tam i zprávy z širého světa, takový záběr náš Zpravodaj bude mít! Tak třeba: Karel Gott, pravnuk Zlatého slavíka, převzal další ocenění, především za nazpívání dávno zapomenuté písně Ovčáci, čtveráci! Potomek Petra Svobody z Budišova zaběhl na Strahově sto metrů ve světovém rekordu za neuvěřitelných 8,123 sekundy. Real Madrid odletěl z nedobytné fotbalové tvrze Budišova s potupnou prohrou. Pět branek Budišova vsítíl hroťový útočník Mohamad Ali Kasumu z Hodova. Nejlepším hráčem byl vyhlášen brankář Leoš Josef Karas, potomek slavného brankářského rodu.

Rada EU se sídlem v Kyjevě konečně schválila normu, která zakazuje pracovat v pátek, v sobotu a v neděli. Všichni občané musí strávit vymezený čas v rehabilitačním středisku u Kundelova. Nad Prahou se na místě Petřínské rozhledny bude tyčit nejvyšší minaret v Evropě. Z domácích zpráv pro Budišovsko vybírám jen ty nejzajímavější. V ZŠ se bude učit kromě angličtiny a ruštiny i arabština. Trať Studenec-Křižanov byla pro nedostatek cestujících zrušena. Zpráva z kultury oznamuje, že známý divadelní soubor Budiamat (Budišovští amatéři) s obrovským úspěchem hostoval v Národním divadle. V pražském Rudolfinu byla uvedena ve světové premiéře symfonická báseň Budišovská rána a večery v A dur budišovského skladatele Sedláčka. Kromě celé řady světových hudebních osobností se uvedení zúčastnilo téměř dva tisíce dospělých občanů Budišova. Potlesk byl nekonečný...

Že jsou to samé nereálné žvásty? Nebo snad opožděný apríl? No, uvidíme, náš Zpravodaj přece nikdy nelže! Tak se nechte překvapit, a... hlavně se toho dožít a pracovat na tom, aby to, co je pozitivní, nastalo! Vždyť je to pouhých 95 roků. To ale už bude ve zcela jiné Evropě! Jenom náš kostel bude dál dominovat této líbezně tvrdé krajině, a Brca už zase ponese vzrostlý les...

Ing. Rostislav Tesař

Česká posedlost „vejškami“

Kde kdo chce na vysokou školu. Ať je to kterákoliv, třeba v oboru, který není zrovna mým oblíbeným, jen když mám vysokou. Vždyť i rodiče si nic jiného nepřejí. Při tom by byl z chlapce šikovný instalatér, elektrikář, stolař, zedník, soustružník, zámečnick, nástrojař nebo i švec (hleďte dnes ševce nebo krejčího). Z děvčete by mohla být šikovná švadlena, instrumentářka, zlatnice, kadeřnice, laborantka. Zapomínáme na staré dobré přísloví, že řemeslo má zlaté dno. Tváříme se, jako by řemeslník byl něco méně dobrého, něco nižšího. Není to náš snobismus? I když se někdo chce stát řemeslníkem, tak se neučí třeba kominíkem nebo stolařem, ale studuje. Stačí však zajet kousek za humna, třeba jen do Rakouska, tak tam hledají učně, kteří nestudují, ale učí se, a proto umí. Jsou postupně tovaryši a pak i mistry, kteří si až pak mohou otevřít živnost.

Nepotřebují k tomu nezbytně ani maturitu, ale musí *umět* to řemeslo, kterému se *vyučili*.

To je jejich maturita. Tak to bývalo kdysi i u nás. A bývali naši řemeslníci úspěšní, vážení a časem i zámožní. Vždyť i Baťa se nejdřív musel vyučit ševcem. Nic mu pak nebránilo v tom, aby se dále vzdělával a naučil se řeči. Jenže ten základ, pořádného

řemesla tu musel být. Na to dnes zapomínáme a mladí lidé se stydí být řemeslníky. Za každou cenu chtějí studovat, třeba něco, co je ani moc nezajímá, jen když mají tu „vejšku“. V praxi pak často nejdou dělat ten obor, který vystudovali, ale něco úplně jiného, co je víc přitahuje nebo je lépe placeno. Při tom nám odborníci chybí a získáváme je z cizinců.

Je také podivné, že někteří zaměstnavatelé platí své zaměstnance podle toho, že mají vysokou školu, i když často to není škola v oboru, který by potřebovali. Je pak učitel, který se učil jednat s dětmi a se studenty, ředitelem domova pro seniory, filolog šéfem stavebního oddělení, zdravotní sestra zaměstnankyní poštovního úřadu. Někdy vykonávají absolventi vysokých škol práci nějakých úředníků, kde není naprosto potřeba mít vysokoškolské vzdělání, ale oni jsou placeni lépe než by byl jiný, který by tutéž práci dokázal provádět stejně dobře, ale levněji, protože se z nějakých důvodů a to úplně nesmyslně platí škola, ale ne ta práce, kterou zaměstnavatel potřebuje. Být zaměstnavatelem, budu platit za práci, kterou potřebuji, a kterou si nějakým způsobem cením, a ne za školu, byť by ji vykonával trojnásobný doktor.

Zdá se, že „vejška“ učarovala všem.

Janiček

Rouchovany – Pašerákův kámen

Ve Společnosti pro výzkum kamenných křížů v Aši je veden tento kámen jako drobná kamenná památka pod registračním číslem 016/97-1590, s poznámkou – objekt nebyl nalezen. O tom, že kámen není ztracený, jsem se dověděl 30. 6. 2008. Tenkrát jsem si zapsal: „Kámen se nacházel u Pachrova mlýna, později byla jeho část ve stodole u Cydrichů. Odtud ho odvezl bývalý starosta obce. Nyní se dočasně nachází v jeho garáži a čeká na vhodné umístění.“ Já jsem viděl kámen poprvé až v roce 2011.

V Rouchovanech, kde se kámen nachází, o jeho existenci asi mnoho lidí neví. O to více mne překvapuje zájem „křížáků“, tak si říkají členové SPVKK v Aši. Slovo „křížák“ mi není zrovna sympatické. Snad to je tím, že nás ve škole učili, že hrdinové jsou husité a ne křížáci, nebo snad vzpomínka na pavouky křížáky? Já raději používám slovo „kamenáři“. S některými jsem v Rouchovanech byl. Byli z Ústí, Jablonce, Neratovic a Jihlavy. Byli zde také známí z Prahy i ze Vsetína.

Vraťme se ale zpátky k pašeráckému kamenu. Co o něm víme? Jeho rozměry jsou zhruba 70×40×22 cm. Horní část, která se zužovala do komolého jehlanu, je uražená a neví se o ní. Materiál žula? Při pročitání starých tiskovin, v časopise Od Horácka k Podyjí, který vyšel v roce 1933/34, číslo 6,7, str. 103, jsem narazil na zajímavý článek. Jeho autor, R. Pavlíček z Rouchovan, v něm píše: „Při vstupu do Žlebu cestou od Rouchovan, nahoře nad strání, na pokraji prvního pole vpravo, ukazovali kamenný jehlan jako pašerákův kámen. Časem však kámen ten byl vyvrácen, přeražen a zbytek jeho náhodou r. 1921 z jara objevil jsem v potůčku, tekoucím na dně údolí pod strání. Byl to jehlanec, 70 cm vysoký, na přední straně s vytesaným nápisem, z jehož zbytků dala se sestavit slova: „Památka nenadálé smrti Martina...“ Ostatní bylo již nečitelné. Doplňující vysvětlení našli jsme v úmrtní knize farního úřadu rouchovanského. Tam je zaznamenáno: „Dne 24. června 1817 byl finančním dozorcem zastřelen ve Žlebě Martin

Jakubovič vulgo Brumláček, narozený ve vsi Sant-Georg, župa bratislavská (v Uhrách). Byl ženat. Dne 26. června 1817 byl kaplanem Čadou Janem v Rouchovanech pochován. Nejstarší pamětníci vypravovali, že Martin byl známý pašerák, jenž pašoval z Uher tabák a lacino jej v kraji rozprodával. Byl pro to finančními dozorci silně stíhán, až zmíněného dne dopaden a na útěku zastřelen zrovna ve chvíli, když před stíhajícími jej finančními dozorci přeběhl přes Žleb napříč a objevil se na okraji s druhé strany rokle. Na místě tom občané rouchovanští postavili uvedený památník *Pašerákův kámen*. Památník dříve než mohl být uklizen, odvezl si domů rolník Cydrich starší, sedával na něm doma na dvoře a konečně použil ho jako základního kamene při stavbě stodoly.“

Je velice pravděpodobné, že poslední věta z článku neplatí. Při poslední návštěvě Rouchovan mne pan Šťastný upozornil na to, že paní Anna Cydrichová ve vlastní režii v roce 1948 vydala knihu Zuzka, kde o kamenu píše: „Když už jel s poslední fúrou a přijel až dolů k cestě, uviděl, jak pasáci válí něco dolů s kopce. Zastavil krávy a šel se podívat, co tam kluci mají. Byl to přeražený, šedý kámen, na kterém bylo vyryto několik písmen psaných latinkou a letopočet r. 1817. Tonda kámen naložil na vůz a zavezl ho domů. Doma vysvětlil pantátovi, jak k němu přišel. Pantáta se zamyslel a povídá: „*Pod tím kamenem je pochované pašerák, které z Uher pašoval přes hranice tabák. Ve Žlebě ho honil financ, střelil po něm a trefil ho na kopco. Tam, kde padl, ho taky pochovali.*“ K té události se seběhli podívat tesaři i zedníci a pantáta jim musel znovu celou příhodu s kamenem vyprávět. Zedníci hned mínili, že prý by se mohl zadržet do základů, že by se

jím právě hodil, ale pantáta nedovolil. Rozhlédl se po dvoře a povídá Tondovi: „Pod, vodnesem ho támhle pod hruško a bude slóžit za sedátko!“

A tak mají podnes u Vyzinů na chalupě Pašerákův kámen. Už je na něm znát zub času. Písmena jsou rozleptaná deštěm a skoro už nečitelná, ale svoji povinnost koná stále dobře a poskytuje milé odpočínutí po práci. Nejraději na tom kameni sedával vždy k večeru pantáta.“

Dvě poznámky autora. Tonda musel být obrovský silák, my jsme dva měli co dělat, abychom kámen vynesli kvůli fotografování z garáže.

No a rouchovanský pantáta měl víc rozumu než jeden třebíčský policista, majitel zahrádky pod lesem „Kamínka“, který do nově budované zídky v šedesátých letech zazdil nádherný smírčí křížový kámen, který stával při cestě z Třebíče do Slavic.

25. 11. 2015

Emanuel Nožička

hbdzypzktzcs qkdzgd fxezdsc
ykzu ypasd, dzbusdzb
wsdki saeubmkl, qpdzsdzbusdzb
par. tbepdtbc eslxtp, ubeap
qptba estkhbt, ubeap
qru. hekakl dqumkl, ubeap
par. qptba fsmkl
ebcpe lbdybu
jbab ltpqscb
par. ubekl ltpaku
ckusaplb tkhblscb
uaeu. hekakl qbmjzb
qceu. ctbepqpu qbukmkl
uxesti qbzxdkl
ybcktkzdbu
jtkkab hkhxtscb
xube qkdzgd fxezdsc
ubelb cbascb, bdpdkazlb dzbusdzb
ybctb ypasdscb, qbzuplbulb
ctbepdtbcb lbubdscb, xmkzap
dzbckfap xube
par. lupdzgab jsuzscb
zkmjapmlk dtxhfg fxezdsc
qbukl ybctpmkl, ukepzk
ltbub ftbhlsb, xmkzap
ybcktkmuag

Z FARNOSTI

Křížová cesta nejenom pro mladé

Květná neděle je pro většinu Budišováků především poutí se stánky a kolotoči. Pro věřící je tato poslední postní neděle připomenutím slavného vjezdu Ježíše Krista do Jeruzaléma. Předcítá se o ní zpráva o umučení Ježíše Krista a světí se při ní jívové ratolesti (připomínka palmových větví, jimiž lid vítal Ježíše).

Odpoledne v kostele probíhala za doprovodu hudební skupiny Dry Bones křížová cesta. Farníci, kteří přišli k velikonoční zpovědi, byli hudební produkcí zpočátku možná překvapeni. Jak se ukázalo, pěkné texty doplňované opakující se melodií a zpěvem skupiny samotnou zpověď nerušily, ba co více, většina příšedších ke zpovědi zůstala až do konce křížové cesty.

Karel Pavlíček

Farní den v Budišově

Pod vedením čtvrtého – po P. Novákovi (3x), P. Prajkovi a P. Kloučkovi – duchovního správce P. Jiřího Polacha zažila farnost 21. května 2016 v pořadí již šestý Farní den. Sešla se hojná společnost farníků ze všech obcí budišovské farnosti i odjinud. Z Budišova, Hodova, Nárámče, Studnic a ze sousední farnosti z Pyšela se zúčastnili i starostové. Dorazili také hosté z Třebíče i z větší dálky. Známi P. Jiřího přijeli na solidních strojích, z nichž mu jeden pro triumfální entrée (nezodpovědně) zapůjčili. Administrátor ovšem ukázal, že umí řídit nejen farnost, takže byl schopen posléze na oplátku dopravní prostředky požehnat – a pak již následovaly akce tradiční.

Soutěž s přenášením makaronů na čas byla vypsaná pro dospělé (pokud se po zhlédnutí jejich činnosti dají tak nazvat) a pro děti (které stejnou činnost ovládly o něco lépe). Společně se všechny věkové kategorie vyřádily při fotbalu. Bohatá tombola pak byla určena pro ty, kteří si koupili los, ostatní mohli jen zírat. Díky našim ženám a sponzorům nebyla nouze o kvalitní občerstvení, pro děti pak byly připraveny skákačí

hrad, trampolína, stolní fotbal i tenis apod. Vše doprovázeno různými druhy hudby a příjemným počasím.

Ladislav Dokulil, foto Karel Pavlíček

Více fotografií na: www.mestysbudisov.cz/dulezite-odkazy/budisovska-farnost

Svatí v budišovském kostele III

V tomto čísle se setkáme s třetím svatým v budišovském kostele. Na levé stěně presbytáře, naproti obrazu sv. Barbory, je rozměrný obraz (290×200 cm) sv. Jana Nepomuckého. Světec je zobrazen v okamžiku, kdy se kati chystají svrhnout Jana z mostu. Uprostřed scény Jan drží v rukou kříž, vpravo čtyři kati, vlevo dva andělé, nad světcem andělek s ratolestí a mučednickým věncem. Pod mostem postavičky dvou andělků. Autor obrazu je neznámý.

A nyní si přiblížíme alespoň v kostce život sv. Jana Nepomuckého. Narodil se v Pomuku poblíž Plzně roku 1345. Prvního vzdělání se mu dostalo v cisterciáckém klášteře a poté na pražské Karlově univerzitě.

Kněžské svěcení přijal v roce 1380. V letech 1382–1387 studoval práva na univerzitě v Padově, kde dosáhl doktorátu. Po návratu do Prahy se stal kanovníkem kostela sv. Egidia (Jiljí) a později i vyšehradské kapituly. V roce 1389 byl jmenován generálním vikářem.

Bylo to v době, kdy se zhoršovaly vztahy mezi Václavem IV. (synem císaře Karla IV.) a arcibiskupem Janem z Jenštejna, který Jana z Nepomuku jmenoval generálním vikářem. K růstu napětí mezi oběma dochází v roce 1392, kdy se Václav IV. rozhodl omezit arcibiskupovu moc zřízením nového biskupství, kam chtěl dosadit vyhovujícího preláta. Za sídloucího biskupství si vybral benediktinský klášter v Kladrubech, který chtěl sblížit se smrtí opata Racka zrušit, aby jeho majetek finančně zajistil nové biskupství. Když však počátkem roku 1393 opat zemřel, král Václav se o jeho smrti nedozvěděl. Mniši si pospíšili se zvolením nového opata Olena a arcibiskup ohlásil lhůtu ke vznesení možných námitek. Ve vymezené době žádné námítky podány nebyly a tak už 10. 3. za přítomnosti svědků generální vikář Jan ve své kanceláři na arcibiskupském dvoře volbu potvrdil a tím byl zmařen plán krále.

Když se to Václav IV. dozvěděl, vyhrožoval smrtí úředníkům arcibiskupa. Čtyři spolupracovníci arcibiskupa, včetně Jana, byli zatčeni a mučeni. Jan byl natažen na skřípec a pálen loučemi na bocích. Utrpěl rány pěstí a kopance vedené velkou silou do obličeje. Rozsah zranění nakonec vedl ke smrti, a to ještě před následným vhozením do Vltavy (pozdějším výzkumem kosterních pozůstatků byl určen věk mezi 40 a 50 lety).

Stalo se tak 20. března 1393. Tělo bylo nalezeno 17. dubna. Mezi lety 1396 a 1416 bylo tělo Jana z Pomuku přeneseno do míst dnešního odpočinku, katedrály sv. Víta.

S postupem času se Jan z Pomuku stává ideálem ctností a mravů a legenda o něm se začíná tvořit brzy po jeho smrti a svého vrcholu dosáhne v době baroka. Jan Nepomucký byl blahorečen 31. 5. 1721 Inocencem XIII. a kanonizován 19. 3. 1729.

Sv. Jan Nepomucký je patronem Čech, kněží, zpovědníků, lodníků, veslařů, mlynářů a mostů, ochráncem proti pomluvám, nebezpečí vody, nebezpečného putování a šťastného návratu, přímluvcem za mlčenlivost a za uchování zpovědního tajemství.

V našem okolí zdobí sochy sv. Jana Nepomuckého, jehož atributy jsou hvězdy kol hlavy, jazyk, kotva, kříž, most, palma, ryba a řeka, nejednu kapličku. Snad nejnámější je Santiniho poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou.

Karel Pavlíček

Necht' vidím stále zřetelněji Tvou tvář Pane

*Hořký Pane je chléb stáří a tvrdý.
Jak jsem si dříve připadal bohatý –
jak chudý jsem nyní,
chudý a osamělý a tak bezmocný!
K čemu se na tomto světě ještě hodím?
Bolesti mě sužují ve dne v noci.
Líně se šinou hodiny mých bezesných nocí
jsem pouze stínem toho, jenž kdysi byl,
jsem druhým na obtíž.
Pane, Ty víš, kdy je míra dovršena.
Pomoz mi, abych byl trpělivý.
Ukaž mi svou tvář stále, o to více,
oč více mně vše ostatní mizí.
Dej mi cit pro vanutí věčnosti,
neboť jen v ní přestává čas.
V Tebe Pane jsem doufal, nedopust',
abych byl zahanben na věky. Amen.*

Michelangelo Buonarroti

Z PŘÍRODY

O rybách a rybářích

Tento příspěvek píše anti-rybář, co nejlí ryby. Spoluautorem je mladý muž, vášnivý rybář, budoucí specialista oboru rybářství. Nebojte se, nebudeme se tady vzájemně napadat. Vždyť oběma autorům je jasné, že nejsme volí a nemůžeme požírat jen stravu rostlinnou!

Rybářské řemeslo patří odnepaměti k historii lidstva. Vždyť první pralidé uměli lovit ryby, apoštol Šimon (Petr) byl rybářem. Později se stal patronem rybářů, aby na ně dohlížel, když třeba švindlují s mírami chycených ryb. Po válce nám paní učitelka Chybová dávala každý den ve školce lžici rybiho tuku, abychom dobře rostli. Lidé v zemích s mořem založili na rybách celé průmyslové odvětví. I v umění se vyskytly tituly, jako Bílá velryba nebo Stařec a moře, hororové filmy Čelisti nebo i známý animovaný film Hledá se Nemo, neboť kvůli tomuto filmu se zvýšil prodej akvárií o 95%. A co písnička „Žralok zuby má jak nože a z těch zubů čiší strach.“?

Prostě ten tajemný svět pod hladinou rybníků, řek, jezer, moří i oceánů člověka vždy vzrušoval. Stejně jako vesmír. Byl pro nás také dlouho nedostupný, protože nedýcháme jako ryby a nelétáme jako ptáci. A představte si, že ryby i létají a ptáci se potápějí do vln moří. Dlouho byl zvědavými lidmi neprozkoumán vesmír i hlubiny moří. Jako nitro lidské duše. Teď už létáme do vesmíru a potápíme se do velkých hlubin oceánů. Ale hloubku lidské duše nikdy nepochopíme...

Vznikla také krásná rčení. Mlčí jako ryba. Je slizký jako úhoř. Chová se jak barakuda. Tlustý jako kapr. Zubatý jako štika.

Rybářství neboli ichtyologie je věda, jako každá jiná. Známe na 25 000 druhů a každý rok 200 přibývá. Profesionální rybář musí znát spoustu oborů zabývajících se rybami. Nejprve bych začal samotným rybníkářstvím, nebo hospodářstvím. Jsou to hlavní odvětví v chovu ryb a provozování rybníků. Dále pak určování a zařazování druhů a poddruhů nových ryb. Každý druh ryby má jiné chovné vlastnosti, které rybář chce v umělém chovu dodržet.

A jestlipak také mají ryby migrénu, anebo je bolí ploutve? Určitě ano. I ryba jako každý jiný živočich má nemoci, parazity a infekce. Ryby mají především kožní parazity. Mezi nejznámější kožní parazity patří kapřivec nebo kožovec rybí. Můžeme se setkat i s virovou nemocí jako třeba Herpes virus u kaprů koi, nebo virus VHS u lososovitých, kde jsou i u této nemoci povinná hlášení na veterinární správu.

Je faktem, že Budišov nemá řeku ani jezero, jen pár rybníků: Pyšelák, Kuchyňka, Skalka, Pivovárek, Horní, Prostřední, Nový rybník, Kundelák a Motouz. Přesto i zde je dost amatérských rybářů, kterým se, a to nevím proč, říká „tichý blázen“.

Když se na Pivovárku stmívá, rybář na břehu své sny snívá. O tom největším sumci, o krásné mořské panně čili o vysněném úlovku. Každý rybář má svoji vysněnou rybu. Bavíme se také o délce ryby, kde trochu lžeme a přidáváme. Někdo sní o velké štice, někdo o velkém kaprovi.

Chytí rybář zlatou rybkou a chce po ní, aby mu splnila tři přání. „Kolikrát ti mám říkat, ty tichý blázne, že mám žlutouku“, odpoví tichým hlasem ryba a zalapá po vzduchu, neboť umí dýchat jen ve vodě. Tátové rybáři berou své kluky na ryby, aby měli výmluvu, kolik tam tráví času jaksí mimo rodinu. A tím z nich dělají další rybáře a synové rybářů jsou vděční otcům či lidem, kteří je k tomu přivedli. Rybaření je krásný sport, pokud u prutů nespíte. O rybaření by se dalo vyprávět do nekonečna. Krásu rybařiny, kterou si představuji, vystihuje toto čínské rčení:

Chceš-li být šťastný hodinu, opij se...

Chceš-li být šťastný rok, ožeň se...

Chceš-li být šťastný celý život, staň se rybářem.

A proč to píšeme? Za půl roku nastane v našich domácnostech hromadné vraždění kaprů. A tento rybí masakr nám paradoxně donese ty nejkrásnější svátky celého roku, čas obdarování.

Tak už to v životě bývá. Něco zanikne, a něco nového nastane...

*Ing. Rostislav Tesař, důchodce
Kryštof Pospíšil, student Střední rybářské školy ve Vodňanech*

ZE SPORTU

Úspěšná sezóna

FC Budišov-Nárameč A, jaro 2016

Stojící zleva: Hort Radek, Nováček Karel, Hrádek Roman, Kozuň Jaroslav, Dvořák Zbyněk, Kafka Ondřej, Molnár Matěj, Švec Libor (trenér), Cabejšek Josef (asistent)

Klečící zleva: Obůrka Tomáš, Votoupal Michal, Trnka Lukáš, Nováček Tomáš, Pažourek Josef, Sedláček Matěj, Věžník Karel (předseda FC), Horký Lukáš

V předposledním kole I. A třídy skupiny B porazili fotbalisté FC Budišov-Nárameč B mužstvo Žďáru nad Sázavou, dvěma parádními góly Karla Nováčka, 2:0. Na budišovském mužstvu udivovala, a nejenom v tomto utkání, ale během celého jara, nevídaná bojovnost, a když se k tomu přidala rychlost mladých hráčů, výsledkem bylo umístění na 2. místě (po předposledním kole) v tabulce.

Po závěrečném hvizdu utkání se Žďárem všichni hráči zvednutýma rukama nad hlavou děkovali početným divákům za jejich přízeň. Ti potleskem odměnili výkony hráčů, které je vynesly na 2. místo v tabulce, což je nejúspěšnějším umístěním v celé historii oddílu.

Karel Pavlíček

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

březen	23,8 mm
duben	39,5 mm
květen	46,5 mm

Porovnání množství srážek v letech 2014 a 2015

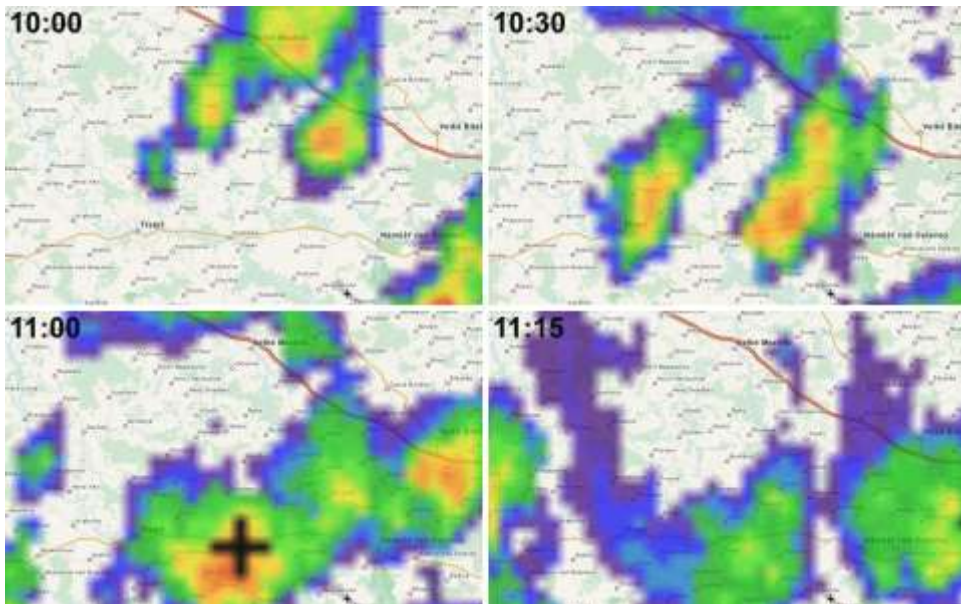
	2014	2015
leden	26,4 mm	41,4 mm
únor	18,0 mm	5,3 mm
březen	17,3 mm	30,9 mm
duben	13,6 mm	13,8 mm
květen	144,5 mm	22,5 mm
červen	26,4 mm	19,5 mm
červenec	87,5 mm	42,5 mm
srpen	97,4 mm	70,7 mm
září	115,9 mm	30,8 mm
říjen	32,5 mm	47,1 mm
listopad	38,1 mm	51,9 mm
prosinec	29,1 mm	18,9 mm
CELKEM	646,9 mm	392,3 mm

Zima a sucho v Budišově

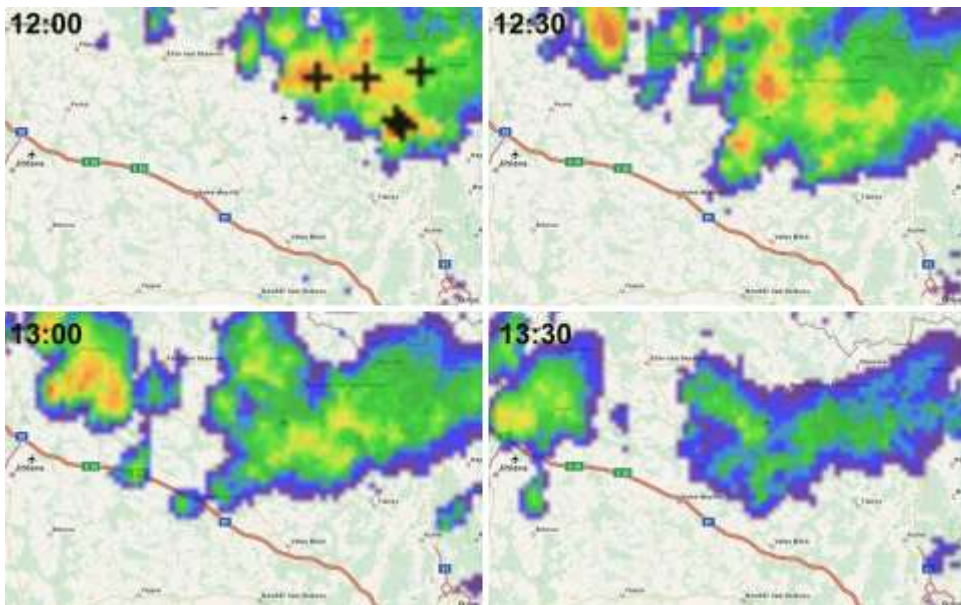
Minule jsme si postěžovali na nezvykle teplou zimu. Zdá se, že se to letos zima snažila vynahradit na jaře. V posledních dvou dubnových týdnech klesaly ranní teploty 8× pod nulu, 3× zůstaly na nule a jen 3 dny nemrzlo. Zato 26. dubna byla průměrná teplota za celý den nižší než 0 °C.

Děšť se také měštysi vyhýbá. V sobotu 4. června se dešťové mraky nepochopitelně vyhnuly Budišovu (viz soubor obrázků z ČHMÚ – zdroj radar.bourky.cz) a hned v neděli 5. 6. se postupující hradba mraků s deštěm zastavila o dálnici (viz další soubor obrázků).

Ladislav Dokulil

Budišov 4. 6. 2016 12:00 až 13:15 hod. SELČ
Mraky obcházejí Budišov

Budišov 5. 6. 2016 14:00 až 15:15 hod. SELČ
Mraky se valí na Budišov, na dálnici u Velkého Meziříčí se zastaví a rozplynou
Pozn. Na obrázcích je uveden světový čas (UTC), rozdíl je v létě 2 hodiny.

OBSAH

Na břehu řeky Svratky	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	2
Usnesení č.12 ze Zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 9. 3. 2016	2
K investičním záměrům zastupitelstva v předešlém usnesení	2
Nové osvětlení	3
ZPRÁVY	4
Úložiště jaderného odpadu – NE, děkujeme!	4
Čarodějnice 2016	9
Na-Bu-Ko 2016	12
Studnice sv. Floriána	13
Memoriál Karla Nováčka	17
Ministr a úložiště	18
Pohostinný kraj Podhorácka (jak vidno z místních názvů obcí)	19
Květiny po bouři	19
Z HISTORIE	20
Tank v kostele	20
Knižní tip	22
Z KULTURY	23
Limonádový Joe v Budišově	23
Mesiáš po třinácti letech	24
Modlitba nad hroby	27
Šifrování (vytváření kryptogramů)	30
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	33
Základní škola Budišov	33
Knihovna v novém	43
Jak vzniká obecní zpravodaj 1 – před uzávěrkou (éra dobývací)	44
Pilný blbec nebo chytrý telefon?	45
Do zámeckého skleníku již neprší	46
Od ministranta ke kartářce aneb Zase to spolu nesouvisí	46
Léta Páně 2111	47
Česká posedlost „vejškami“	48
Rouchovany – Pašerácký kámen	49
Z FARNOSTI	52
Křížová cesta nejenom pro mladé	52
Farní den v Budišově	52
Svatí v budišovském kostele III	56
Nechť vidím stále zřetelněji Tvou tvář Pane	58
Z PŘÍRODY	59
O rybách a rybářích	59
ZE SPORTU	61
Úspěšná sezóna	61
POČASÍ	62
Měsíční úhrn srážek	62
Porovnání množství srážek v letech 2014 a 2015	62
Zima a sucho v Budišově	62